خبر

انتشار «نظم نوین بین‌المللی» در معاونت برون‌مرزی

پژوهش «نظم نوین بین‌المللی و جایگاه محور مقاومت، چین و روسیه در آن» توسط پژوهش‌های کاربردی معاونت برون‌مرزی صداوسیما منتشر شد. مفهوم نظم و نظام در روابط بین‌الملل؛ مشخصه‌ها و ویژگی‌های نظم نوین بین‌المللی و چالش‌های کنونی نظام بین‌الملل؛ نظم جدید بین‌المللی و جایگاه چین در آن (اهداف چین در نظام بین‌الملل، جایگاه کنونی چین در عرصه نظام بین‌الملل، اقدامات و رویکردهای چین برای تقویت نقش و جایگاه این کشور در نظام بین‌الملل)؛ نظم جدید بین‌المللی و جایگاه روسیه در آن (وضعیت کنونی روسیه در نظام بین‌المللی؛ رویکردها و اقدامات سیاست خارجی و امنیتی روسیه در دوره گذار به نظم نوین بین‌المللی)؛ نظم جدید بین‌المللی و نقش و جایگاه ایران و محور مقاومت در آن؛ ویژگی‌های محور مقاومت در نظم نوین بین‌المللی؛ گفتمان مقاومت: چالش با نظام یکجانبه‌گرایی و استقرار نظمی نوین و عادلانه در عرصه روابط بین‌الملل؛ نظم جدید بین‌المللی و نقش و جایگاه ایران، محور مقاومت، روسیه و چین در آن از منظر اندیشکده‌های بین‌المللی، از جمله ارکان و محورهای اصلی این پژوهش است. پژوهش «نظم نوین بین‌المللی و جایگاه محور مقاومت، چین و روسیه در آن» با تاکید بر رویکردهای رسانه‌ای، به اهتمام واحد پژوهش‌های کاربردی و توسط نورالدین اکبری و با نظارت علمی حسین آجورلو نگاشته شده است.

زاویه دید

سپیدپوشان نازنین

منیژه خسروی
روزنامه‌نگار

این شب‌ها و در هیاهوی جام جهانی فوتبال، سریال «آزادی مشروط» از شبکه یک پخش می‌شود. کاری نداریم که کیفیت سریال مسعود ده نمکی و روایت او از روزهای نخست شیوع کرونا، چیست. مسأله مهم تر، ملاقات دوباره با پرستاران و کادر درمان است که تا چند وقت پیش هر بار قصه‌ای از ایثار آنها را می‌شنیدیم.

شرایطی که کرونا رقم زد به دوران جنگ تحمیلی تشبیه شده؛ همان سال‌هایی که کشور ایران به یکباره مورد هجوم قرار گرفت و ایثار مردم سرزمین‌مان و پرستارانش در تاریخ جاودانه شد. این‌بار نیز در کنار همه چهره‌های حاضر در صف اول مبارزه با کرونا، پرستاران نقش تاریخی دیگری ایفا کردند.

«آزادی مشروط» می‌توانست از نظر کیفی اثری بهتر باشد اما همین که تصویر تلاش پرستاران و کادر درمان در دوران کرونا را بازآفرینی کرده، تلنگری جدی است تا این قشر زحمتکش را فراموش نکنیم.

مشابه این اتفاق کمی پیشتر با سریال‌های «موج اول» و «فرشتگان بی‌بال» رخ داد تا تلویزیون پیشگام ساخت آثار نمایشی با موضوع کرونا، پرستاران و کادردرمان باشد. این دو سریال آن‌طور که باید دیده نشدند اما در سال‌های آینده سند نمایشی خوبی برای یادآوری یک برهه تاریخی خاص محسوب می‌شوند.

وقتی اسم پرستاران و تصویر آنها در مجموعه‌های تلویزیونی برده می‌شود، ذهن غالب مخاطبان به سمت سریال استرالیایی پرستاران می‌رود که پخش آن از طریق تلویزیون ما با استقبال فراوان مواجه شد. از قضا سال ۹۶ سریالی به همین نام ساخته مشترک علیرضا افخمی و شهرام شاه‌حسینی روی آنتن رفت که به‌رغم همه تلاش‌ها اتفاقی که باید رقم نزد. همچنان سریال‌های «روزگار قریب» کیانوش عیاری و «رقص پرواز» احمد مرادپور بهترین نمونه‌هایی هستند که بخشی از درام آنها بر پایه زندگی پرستاران پیش می‌رود. اولی روایتی است از زندگی خاص دکتر محمد قریب که در کنار آن مخاطب با کوشش و دلسوزی پرستاران هم مواجه می‌شود. دومی تصویری بدیع از ایثار پرستاران در دوران جنگ ارائه می‌کند و همچنان سریالی دیدنی است.

بخش ۴ جراحی، روز اپیریت، گمشده، زمین انسان‌ها و شب هزار و یکم دیگر تلاش سریال‌های تلویزیونی برای روایت بخشی از زندگی پرستاران است که البته هیچ‌کدام توفیق نمونه‌هایی مثل روزگار قریب را به‌دست نیاوردند. با این حال نمی‌توان ارزش‌های این سریال‌ها را یکسره نادیده گرفت.

در تلویزیون، شوخی با پرستاران هم سابقه دارد که در قالب سریال‌های کمدی آیتمی و نیز «در حاشیه» به‌بار نشسته است. زندگی این طیف در کنار هم سختی‌ها و جدی بودن شغل‌شان، واجد خلق موقعیت‌های طنز هم هست که همچنان می‌تواند دستمایه ساخت آثار کمدی قرار گیرد. البته این کار باید هنرمندانه و توام با توجه به حساسیت‌ها انجام شود!

علاوه بر آنچه ذکرشان رفت، در سریال‌های دیگر هم اشاره‌ای ولوگذرا به پرستاران می‌شود. با این حال همچنان زندگی آنها و اتفاقات بی‌شمار حرفه‌شان، ظرفیت دراماتیک بالایی برای تبدیل به سریال‌های مختلف را داراست. کما این که سریال «ابرمی‌بارد» با تمرکز بر روزهای کرونایی در راه است و چندی پیش سریال «چسب زخم» زندگی زنی که به‌عنوان کمک بهیار در بیمارستانی مشغول به کار است را سوژه قرار داد.

هر زمان که صحبت از پرستاران است؛ مرور اتفاقات و بازخوردهای گذشته را نباید از یاد برد. پرستاری ازجمله شغل‌های حساس است و سازندگان سریال‌ها باید با اشراف کامل نسبت به این حرفه اقدام به تولید آثار مختلف کنند. ذره‌ای عدول از واقعیت و نمایش تصویر غیرواقعی از آنها، اعتراض‌ها را به‌دنبال دارد که البته با مرور نمونه‌های پیشین (به‌ویژه فیلم‌های سینمایی) می‌توان نتیجه گرفت خیلی اوقات، دلخوری پرستاران بیراه نبوده است.

سهم پرستاران از قصه‌های تلویزیونی

سیمای سپید جامگان در جعبه جادو

نوشین مجلسی
زینب علیپور طهرانی
رسانه

معمولا چنین است که روز پدر، ویژه برنامه‌هایی برای گرامیداشت مقام پدر روی آنتن می‌رود؛ روز مادر، پزشک، پرستار و... هم از این قرار است و مناسبت‌ها بهانه‌ای برای یادآوری می‌شوند. اما در سال‌های اخیر به دلیل شیوع کرونا و بار سنگینی که بر دوش کادر درمان بود، بیش از گذشته در کانون توجه قرار گرفتند و در رسانه‌ها هم بیشتر به آنها پرداخته شد. تعداد سریال‌هایی هم که برای پاسداشت زحمات پرستاران، پزشکان و همکاران آنان روی آنتن رفت، بیشتر شد. امروز که به مناسبت ولادت حضرت زینب (س) با عنوان پرستار نامگذاری شده است، با تعدادی از دست‌اندرکاران برخی سریال‌های تلویزیونی که از گذشته و در ایام کرونا با این مضمون روی آنتن رفتند، گفت‌وگو کردیم. از جمله این افراد داود هاشمی، تهیه‌کننده سریال پرستاران؛ سعید کمانی، تهیه‌کننده سریال موج اول و فریبا نادری بازیگر سریال پرستاران است. همچنین از میان آثار مختلف تلویزیونی که در آنها شخصیت‌هایی در قامت پرستار حضور داشتند، به برخی نگاهی انداخته‌ایم.

دست در دست هم به مهر

این شب‌ها سریال آزادی مشروط با محوریت تلاش‌های کادر درمان برای مبارزه با کرونا روی آنتن شبکه یک سیماست. در این قصه کادر درمان و پرستاران هم شخصیت‌هایی غالبا مثبت به نمایش درآمدند که برای نجات جان بیماران تا پای جان تلاش می‌کنند. البته میان‌شان شخصیت‌های متفاوتی هم وجود دارد که با هم بر سر شیوه مدیریت این بحران اختلاف نظر دارند. مسعود ده‌نمکی، کارگردانی و تهیه‌کنندگی این سریال را بر عهده داشته و قصه هم با طرحی از او و به قلم کریم خودسیانی و شهاب عباسی نوشته شده است.

قصه‌های پرستاران در بیمارستان

اورژانس، فضایی پرتلاطم دارد که در لحظه‌اش می‌توان تماشاگر یک حادثه بود. این فضا بستر مناسبی برای روایت قصه‌هایی با ریتم تند و جذب مخاطبان است. یکی از سریال‌هایی که مستقیم سراغ نمایش این فضا رفت و پرستاران شاغل در بیمارستان را محور قصه‌های خود قرار داد، «پرستاران» به کارگردانی علیرضا افخمی، محمودرضا تخشید و شهرام شاه حسینی، نویسندگی علیرضا افخمی و تهیه‌کنندگی داوود هاشمی است. در این مجموعه تلویزیونی که سال ۹۵ روی آنتن رفت، پرستاری شغلی بود تا بهانه‌ای باشد که به زندگی خانوادگی آنها پرداخته شود. مجموعه‌ای از پرستاران با نقش‌آفرینی بازیگران چهره در این سریال حضور داشتند. در سریال پرستاران، عاطفه رضوی نقش شخصیت پاک نهاد یک سوپروایزر جدی را به‌عهده داشت که از خطای هیچ پرستاری نمی‌گذشت. لیندا کیانی هم نقش پرستاری به نام سمیه را داشته که تلاش می‌کرد با مهربانی با بیماران صحبت کند.

خط اول مبارزه

با ورود کرونا به ایران، مشکلات کادر درمان و همه همکاران این قشر صد چندان شد. این واقعیت روز جامعه دستمایه برخی آثار نمایشی قرار گرفت و سریال‌هایی با این مضمون راهی آنتن شد. یکی از این آثار سریال «موج اول» به کارگردانی سیدامیرسجاد حسینی، نویسندگی امیرمحمد عبدی، مهدی فنائیان، سیدامیرسجاد حسینی و تهیه‌کنندگی سعید کمانی است که از شبکه سه سیما پخش شد. یکی از شخصیت‌های اصلی سریال، سوپروایزری مهربان و دلسوز به نام آفاق است. این شخصیت با بازی فریبا متخصص با وجود این‌که در آستانه بازنشستگی است برای نجات جان بیماران از هیچ تلاشی فروگذار نمی‌کند. تلاش‌هایی که گاهی با بن‌بست مواجه می‌شود اما او را خسته نمی‌کند. در کنار این شخصیت، نمایی از تلاش دیگر پرستاران و کادر درمان هم به نمایش درمی‌آمد.

روایتی از فرشتگان بی‌بال

همان‌طور که اشاره شد بروز و شیوع کرونا در کشور تمرکز رسانه‌ها بر کادر درمان را بیش از پیش کرد و تعداد آثار نمایشی که قصه‌هایی از پرستاران و پزشکان را روایت می‌کردند، بیشتر شد. قصه‌هایی که به‌گفته سازندگان‌شان سعی در پاسداشت زحمات این قشر هم داشتند. یکی از این آثار سریال «فرشتگان بی‌بال» به کارگردانی، تهیه‌کنندگی و نویسندگی امیرحسین عنایتی بود که قصه چند خانواده را در زمان شیوع کرونا به نمایش می‌گذاشت و مرداد سال گذشته روی آنتن شبکه پنج سیما رفت. تعدادی از اعضای این خانواده پزشک و پرستار بودند. ضمن این قصه ماجرای مافیای دارو هم روایت می‌شد. شخصیت الهام با بازی رزیتا غفاری، یکی از پرستاران این قصه بود که شبانه‌روز در بیمارستان خدمت و با وجود ازدست دادن نزدیکانش همچون فرشته‌ای بی‌بال کنار همکارانش ایثار می‌کرد.

مینا و چرخ فلک سرنوشت

سریال «چرخ فلک» کلاژی از قصه‌هایی بود که با نگاهی رئال مسائل روز جامعه را تصویر می‌کرد. بیشتر بازیگران در ابتدای هر قصه آدم فرعی هستند که در قصه بعدی به بازیگر اصلی بدل می‌شوند. یکی از اپیزودهای این سریال راوی قصه مینا، یک زن پرستار بود. در واقع در اولین اپیزود این مجموعه که در قالب چند قسمت با نام قصه کامران پخش می‌شد بخشی از فضای این قصه در بیمارستان می‌گذشت و زندگی چند پرستار را نشان می‌داد که با چه مسائلی روبه‌رو هستند. البته فقط به زندگی کاری آنها اشاره نمی‌کرد، بلکه درباره مسائل شخصی آنها هم می‌گفت. این اپیزود سرپرستاری به نام مینا بود که نقش آن را اندیشه فولادوند بازی کرد. او در کار بسیار سختگیر و منضبط بود و مرتب با دیگر پرستاران بخش به خاطر نداشتن نظم بحث می‌کرد که نقش یکی از آن پرستاران را بهناز جعفری بازی می‌کرد و در ادامه قصه او هم به تصویر کشیده می‌شد و نشان می‌داد با مشکلات خانوادگی و مادی دست و پنجه نرم می‌کند و درصدد است تا هزینه جهیزیه دخترش را تامین کند، به همین دلیل معمولا سر وقت در محل کارش حاضر نمی‌شد. پای دوربین این قصه به خانه مینا هم کشیده شد و نشان داد این شخصیت به‌دلیل رفتار نامناسب مادرش در دوران کودکی با مشکلات زیادی روبه‌روست. در این قصه‌ها سعی شده بود به شخصیت پرستاران به‌عنوان انسانی مثل دیگر اعضای جامعه نزدیک شود. کسی که فقط زندگی‌اش در فضای بیمارستان خلاصه نشده است.

پرستاری در سال‌های جنگ

سریال «مینو» به کارگردانی امیرمهدی پوروزیری که ماجراهایی در سال‌های جنگ را روایت می‌کرد، قصه‌ای عاشقانه را هم به تصویر می‌کشید که یکی از طرفین آن زنی پرستار به نام مینو بود. این شخصیت (مینو بهروزی) با بازی مهدیه نساج، پرستاری فداکار است که در هیچ شرایطی حاضر نیست وظیفه خود را انجام ندهد. رضا با بازی عباس غزالی عاشق مینو است و برای او هر کاری انجام می‌دهد اما با اشتباهاتی که منجر به آتش گرفتن پسر مینو می‌شود، مشکلاتی برای‌شان پیش می‌آید و در عین حال روزهای جنگ، فضا را ملتهب‌تر می‌کند.

پرستاری از استاد مسلم پزشکی

کیانوش عیاری در سریال «روزگار قریب» زندگی دکتر قریب را از مقطع کودکی تا مرگ به تصویر می‌کشید. بخشی از قصه در زمان بستری بودن دکتر در بیمارستان می‌گذشت که در آن فضا چند پرستار هم حضور داشتند. بازیگر یکی از این نقش‌ها مریم کاویانی بود که چندان خوشرو نبود و رفتار مناسبی با همکارانش نداشت. کنار کاویانی در سریال روزگار قریب، بازیگرانی همچون فریماه ارباب و شهناز شهبازی نقش پرستاران را

رویکرد

تهیه‌کننده سریال «موج اول» در گفت‌وگو با «جام جم»:

چهره پرستاران در تلویزیون تاثیرگذارتر از سینماست

سپیده اشرفی
گروه رسانه

شاید بتوان گفت سخت‌ترین بخش برنامه و سریال‌سازی، نشان دادن یک شغل در خلال آن سریال یا برنامه است. وقتی صحبت از مشاغل خاصی مثل پرستاران می‌شود، کوچک‌ترین اشاره‌ای می‌تواند به اعتراض صنف مربوط منجر شود. به همین دلیل هم ساختن سریال‌های این چنینی، برلبه تیغ قرار دارد. سریال‌سازی در حوزه زندگی و شغل پرستاران، چیز جدیدی نیست اما بعد از کرونا، نکته‌های بسیاری درباره این شغل وجود داشت که به مرور برنامه‌سازان را به سمت آن کشاند. از «فرشتگان بی‌بال» و «موج اول» گرفته تا همین روزها که آزادی مشروط روی آنتن است و همه‌شان تلاش کرده‌اند سختی‌های زندگی پرستاران را نشان دهند. به همین بهانه با سعید کمانی، تهیه‌کننده مجموعه تلویزیونی موج اول صحبت کردیم. سعید کمانی، تهیه‌کننده سریال موج اول درخصوص ساخت سریال درباره پرستاران و نشان دادن چهره آنها، به جام جم می‌گوید: واقعیت این است که ما در ۱۱ قسمت موج اول، تنها توانستیم گوشه کوچکی از زندگی پرستانی را نشان دهیم که دلسوز هستند، سلامت‌شان را برای مردم گذاشته‌اند و درعین حال، مردم با آنها سر و کار دارند. یعنی روی صحبت‌مان هم با آن بخشی بود که جانفشانی کردند اما در ۱۱ قسمت خیلی

نظر

پرستاران، پای ثابت رسانه ملی شوند

داوود هاشمی، تنها تهیه‌کننده‌ای است که پرستاران را محور سریالش قرار داده است و مجموعه‌ای به همین نام تهیه کرد که سال ۱۳۹۶ از شبکه یک پخش شد. وی درباره هدف اصلی‌اش از ساخت این مجموعه و روندی که برای ساخت آن طی کرده به جام جم می‌گوید: من و آقای افخمی پیش از ساخت سریال، تحقیقات میدانی بسیاری داشتیم. یعنی زیاد به بیمارستان سر می‌زدیم و با پرستارها صحبت می‌کردیم و از نزدیک شاهد فعالیت‌شان بودیم. ما با مجوزی که از وزارت بهداشت داشتیم، هر ساعتی از شبانه‌روز می‌توانستیم به هر بیمارستانی برویم. پای حرف‌ها و خاطرات پرستاران زیادی نشستیم. از طرفی شب‌بیداری‌ها و نحوه فعالیت آنها را از نزدیک شاهد بودیم. چون ساخت چنین سریالی نیاز به تحقیقات میدانی بسیاری داشت. ضمن این‌که ما به وزیر بهداشت آن دوران توضیح دادیم که می‌خواهیم نگاه واقعی به این حرفه داشته باشیم و سیاه‌وسفید این حرفه را به نمایش بگذاریم. هاشمی همچنین می‌افزاید: ما در طول کار از ابتدا تا انتها از همراهی یک کارشناس پرستار بهره می‌بردیم. بنابراین مدام در این زمینه تحقیق می‌کردیم. تلاش کردیم دیالوگ‌ها و الفاظ و اصطلاحات را به‌درستی به کار ببریم. یکی از دلایلی که باعث شد این کار با واکنش منفی پرستاران مواجه نشود همین بود که یک کارشناس پرستاری همراه ما بود و به ما مشاوره می‌داد. بنابراین چون به حرف‌ها و خاطرات آنها توجه می‌کردیم و همچنین نکاتی که در مشاوره می‌گرفتیم، به ما در ساخت این سریال کمک بسیاری کرد. این تهیه‌کننده درباره بازخورد مخاطبان و به‌خصوص پرستاران و این‌که چقدر توانست با این سریال حرف‌ها و مطالبات آنها را به گوش مسئولان برساند هم می‌گوید: ما تلاش کردیم با خلق شخصیتی مثل محبوبه، دنبال مطالبات پرستاران باشیم و خدمات آنها را هم در بیمارستان نشان دادیم که از تحقیقات میدانی که در این زمینه داشتیم نشات می‌گیرد. وی در پایان هم درباره ضرورت توجه به این شغل در آثار نمایشی هم بیان می‌کند: من فکر می‌کنم یک جاهایی مثل بیمارستان که پزشک و پرستار دارد یا آتش‌نشانی و نیروی انتظامی همیشه می‌توانند حرف برای گفتن داشته باشند. اصلا می‌توانند یک باکس ثابت در تلویزیون داشته باشند. چون هیچ‌وقت این شغل از جذابیت نمی‌افتد و حرف‌های تازه برای گفتن دارد.

تماشا

پرستاران در سریال آزادی مشروط

مخاطبان سیما این شب‌ها بیننده سریال تلویزیونی «آزادی مشروط» هستند. مسعود ده‌نمکی کارگردانی این اثر را به عهده دارد و محوریت این مجموعه تلویزیونی درباره ویروس منحوس کرونا است. ده‌نمکی سعی کرده با بهره‌بردن از بازیگران طنز به این موضوع و کادر درمان بپردازد. بنابراین مخاطبان با تماشای این اثر می‌توانند بیننده زحمات کادر درمان در روزگارانی که با این ویروس دست‌وپنجه نرم می‌کردند، باشند. درواقع در بخشی از این مجموعه به پزشکان و پرستاران پرداخته می‌شود و همین موضوع تماشای این اثر را خالی از لطف نکرده است.

نوستالژی

یک سریال با خاطرات شیرین

«بخش چهار جراحی» عنوان یکی از سریال‌های قدیمی تلویزیون است که با محوریت پزشکان و پرستاران روانه آنتن شده بود. این سریال به کارگردانی مسعود فروتن، اواخر دهه ۶۰ و در سال‌های پایانی دفاع مقدس از شبکه دوی سیما پخش شد. موضوع این سریال برای مخاطبان بسیار جذاب و بکر بود به همین دلیل علاقه‌مند به تماشای سریال بودند. در آن مقطع زمانی سریال‌ها هفته‌ای یک روز روانه آنتن می‌شدند و همین مردم را مشتاق می‌کرد تا هفته آینده منتظر تماشای این سریال باشند. فروتن در این سریال روایتگر پرستاران و پزشکان زحمتکش بیمارستان بود که شبانه‌روز برای بیماران زحمت می‌کشند. نقش یکی از پرستاران سریال را فریماه فرجامی بازی می‌کرد. او تصویر پرستاری بود که سخت دلبسته شغلش است و حضوری فعال و مؤثر در تلطیف احساسات و هدایت افکار بیماران داشت. داستان این سریال با یک بسیجی مجروح شروع شده که او را به بیمارستانی می‌آورند که در آن، مجموعه گوناگونی از افراد بستری هستند؛ از جمله یک تیمسار ارتشی که منتظر دعوت‌نامه‌ای برای سفر به خارج از کشور است، یک جوان که خودکشی کرده و افراد دیگری که نماینده شخصیت‌های مختلف اجتماعی هستند. جوان بسیجی با حضور خود در بیمارستان، امید و سرزندگی را به این جمع می‌آورد؛ جمعی که همواره در اندیشه ناکامی‌ها و مصائب زندگی خود هستند.

قاب

پرستاران استرالیایی

مجموعه تلویزیونی پرستاران با نام اصلی «All Saints» سال‌ها پیش از شبکه یک پخش می‌شد. این سریال درام پزشکی محصول کشور استرالیاست که تولید آن از سال ۱۹۸۸ تا سال ۲۰۰۸ به طول انجامید و در هر قسمت آن ماجرایی برای شخصیت‌های اصلی داستان رخ می‌دهد. این سریال خارجی بعد از دوبله، سه شنبه‌ها از تلویزیون ایران پخش می‌شد که به شدت مورد توجه و اقبال مردم قرار گرفت. نکته قابل تامل این است که در فاصله این سال‌ها، ۱۲ فصل مجموعه ساخته و در کل ۴۹۳ قسمت آن پخش شد. قصه مجموعه در یک بیمارستان اتفاق می‌افتد که در غرب استرالیا قرار دارد و بخش ۱۷ آن، مرکز اصلی رخدادهای ماجراست. این بخش پس از سال‌ها فعالیت، در سال ۲۰۰۴ بسته و تعطیل می‌شود. داستان مجموعه، سرنوشت افراد و کارمندان فعال در این بخش را پس از تعطیلی آن هم دنبال می‌کند. تغییرات تازه در بیمارستان باعث می‌شود کارمندان بخش ۱۷ به بخش موقعیت‌های ضروری فرستاده شوند و ادامه قصه در این بخش دنبال می‌شود.